

Сборник съдебна практика

Дело T-418/10

voestalpine AG

и

voestalpine Wire Rod Austria GmbH

срещу

Европейска комисия

„Конкуренция — Картели — Европейски пазар на стомана за предварително налягане — Определяне на цени, подялба на пазара и обмен на чувствителна търговска информация — Едно-единствено комплексно продължено нарушение — Договор за представителство — Отговорност на принципала за неправомерното поведение на представителя — Незнание на принципала за неправомерното поведение на представителя — Участие в съставна част на нарушението и знание за общия план — Насоки относно метода за определяне на размера на глобите от 2006 г. — Пропорционалност — Принцип на индивидуализиране на наказанията и санкциите — Пълен съдебен контрол“

Резюме — Решение на Общия съд (шести състав) от 15 юли 2015 г.

1. *Конкуренция — Административно производство — Решение на Комисията за установяване на нарушение — Доказване на нарушението и на неговата продължителност в тежест на Комисията — Обхват на тежестта на доказване — Необходима степен на точност на събраните от Комисията доказателства — Съвкупност от улики — Съдебен контрол — Обхват — Решение, което оставя съмнение у съда — Спазване на принципа на презумпцията за невиновност*

(член 101 ДФЕС; член 53 от Споразумението за ЕИП; член 48, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз; член 2 от Регламент № 1/2003 на Съвета)

2. *Картели — Забрана — Нарушения — Споразумения и съгласувани практики, представляващи едно-единствено нарушение — Възлагане на отговорност на предприятието за цялото нарушение, въпреки ограничената му роля — Допустимост — Вземане предвид при преценката на тежестта на нарушението и при определянето на размера на глобата*

(член 101 ДФЕС; член 53 от Споразумението за ЕИП)

3. *Картели — Участие в срещи с антиконкурентна цел — Обстоятелство, което позволява да се направи извод за участие в последващ картел при липса на разграничаване от приетите решения — Поведение, отклоняващо се от договореното в рамките на картела — Липса на последици — Спазване на процесуалните гаранции от страна на Комисията — Съдебен контрол*

(член 101 ДФЕС; член 53 от Споразумението за ЕИП)

4. Конкуренция — Правила на Съюза — Нарушения — Възлагане на отговорност — Предприятие — Понятие — Стопанска единица — Дружества, поддържащи вертикални отношения — Дружества, обвързани с договор за представителство — Критерии за преценка

(член 101 ДФЕС; член 53 от Споразумението за ЕИП)

5. Конкуренция — Правила на Съюза — Нарушения — Възлагане на отговорност — Предприятие — Понятие — Стопанска единица — Дружества, обвързани с договор за представителство — Критерии за преценка — Поемане на стопански риск от посредника

(член 101 ДФЕС; член 53 от Споразумението за ЕИП; Известие 2000/С 291/01 на Комисията)

6. Конкуренция — Правила на Съюза — Нарушения — Възлагане на отговорност — Предприятие — Понятие — Стопанска единица — Дружества, обвързани с договор за представителство — Представител, който действа от името на двама участници в картел — Критерии за преценка — Стопански риск

(член 101 ДФЕС; член 53 от Споразумението за ЕИП)

7. Конкуренция — Правила на Съюза — Нарушения — Възлагане на отговорност — Предприятие — Понятие — Стопанска единица — Дружества, обвързани с договор за представителство — Критерии за преценка — Незнание на принципала за антиконкурентното поведение на представителя — Липса на последици

(член 101 ДФЕС; член 53 от Споразумението за ЕИП)

8. Конкуренция — Глоби — Размер — Определяне — Определяне на основния размер — Тежест на нарушението — Критерии за преценка — Свобода на преценка, предоставена на Комисията — Граници — Спазване на принципите на пропорционалност и на индивидуализиране на наказанията и санкциите

(член 101 ДФЕС; член 53 от Споразумението за ЕИП; член 49, параграф 3 от Хартата на основните права на Европейския съюз; член 23, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1/2003 на Съвета, Известие 2006/С 210/02 на Комисията)

9. Конкуренция — Глоби — Размер — Определяне — Метод на изчисление, определен в приетите от Комисията насоки — Индивидуализиране на наказанието на различни етапи от определянето на размера

(член 101 ДФЕС; член 53 от Споразумението за ЕИП; член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 на Съвета; т. 22, 27, 29, 36 и 37 от Известие 2006/С 210/02 на Комисията)

10. Конкуренция — Глоби — Размер — Право на преценка на Комисията — Съдебен контрол — Правомощие за пълен съдебен контрол — Действие — Задължение за спазване на Насоките относно метода за определяне на размера на глобите — Изключване — Обстоятелства, които следва да се вземат предвид

(член 229 ЕО; член 53 от Споразумението за ЕИП; член 31 от Регламент № 1/2003 на Съвета; Известие 2006/С 210/02 на Комисията)

1. Вж. текста на решението.

(вж. т. 116—118)

2. Вж. текста на решението.

(вж. т. 119—124)

3. За да се докаже в достатъчна степен участието на дадено предприятие в антиконкурентен картел, достатъчно е Комисията да докаже, че съответното предприятие е участвало в срещи, по време на които са били сключени антиконкурентни споразумения, без то да им се е противопоставило явно. Когато участието в такива срещи е доказано, това предприятие следва да представи данни, от които да може да се установи, че участието му в тези срещи е лишено от всякакви антиконкурентни намерения, като докаже, че е уведомило конкурентите си, че участва в тези срещи с намерения, различни от техните. Освен това обстоятелството, че предприятието не прилага резултатите от среща с антиконкурентна цел, не е от естество да изключи неговата отговорност за участието му в картел, освен ако то се е разграничило публично от неговото съдържание. Фактът, че дадено предприятие не е участвало във всички съставни елементи на даден картел или че е имало незначителна роля в аспектите, в които е участвало, е релевантен само за целите на преценката на тежестта на нарушението и евентуално при определянето на размера на глобата. В това отношение, когато отговорността за антиконкурентни действия на предприятията според Комисията произтича от участието им в срещи, които имат за предмет такива действия, съдилищата на Съюза трябва да проверят дали тези предприятия са имали възможност в административното производство, както и в производството пред посочените съдилища да оборят така направените изводи и евентуално да установят обстоятелства, които разкриват в различна светлина установените от Комисията факти и които позволяват да бъде дадено друго обяснение на фактите, различно от възприетото от тази институция.

(вж. т. 125, 127 и 128)

4. Вж. текста на решението.

(вж. т. 134—139)

5. За да се определи наличието, в областта на правото на конкуренцията, на една стопанска единица между две дружества, поддържащи вертикални отношения като тези, които съществуват между принципала и неговия представител или посредник, два елемента са възприети като ключови референтни параметри: от една страна, поемането или непоемането на стопански риск от посредника и от друга страна, изключителният или неизключителният характер на услугите, предоставяни от посредника.

В това отношение, що се отнася до поемането на стопанския риск, посредникът не може да се счита за спомагателен орган, включен в предприятието на принципала, когато споразумението, сключено с последния, му предоставя или запазва функции, които са икономически сходни с тези на независим търговец, тъй като предвижда поемането от посредника на финансовите рискове, свързани с продажбата или с изпълнението на договорите, сключени с трети лица. Така, що се отнася до договор, който се разглежда като договор за представителство по смисъла на точка 12 от Насоките за вертикалните ограничения, съгласно която представителят поема само съпътстващи разходи, без да понася стопански риск, който не е незначителен, последният няма функции, които са икономически сходни с тези на независим търговец.

(вж. т. 139, 140, 145, 147 и 148)

6. В областта на правото на конкуренцията, наличието на стопанска единица между принципала и неговия представител се преценява въз основа на два ключови референтни параметъра: от една страна, поемането или непоемането на стопански риск от посредника и от друга страна, изключителният или неизключителният характер на услугите, предоставяни от посредника.

В това отношение, що се отнася до изключителния характер на услугите, предоставяни от посредника, ако посредникът извършва като независим търговец значителни по мащаб сделки на пазара на разглежданата стока или услуга едновременно с извършването на дейност за сметка на принципала, това не предполага наличието на стопанска единица. Когато обаче представителят действа от името на двама участници в картел, без да извършва дейност от свое име на съответния пазар, за да се определи дали съществува стопанска единица между представителя и един от неговите принципиали, е от значение дали този представител е в състояние, що се отнася до дейностите, които са му били възложени от този принципал, да действа като независим търговец, свободен да определя собствената си търговска стратегия. Ако представителят не е в състояние да действа като такъв, функциите, осъществявани от него за сметка на посочения принципал, са неразделна част от дейностите на последния.

Така при двойно представителство решаващият елемент, за да се установи наличието на стопанска единица, е в преценката на финансовите рискове, свързани с продажбата или с изпълнението на договорите, сключени с трети лица. Ако договорът за представителство, сключен с едното от представляваните дружества, не дава възможност на представителя да действа, по смисъла на правото в областта на конкуренцията, като независим търговец по отношение на дейностите, за които е бил определен, двойното представителство не може да постави под въпрос извода, че представителят *de facto* действа като спомагателен орган и следователно съставлява единен стопански субект с това предприятие. Всъщност представителят може да се разглежда като съставляващ едновременно стопанска единица с единия и с другия участник в картела. Когато двойното представителство му позволява да има достъп до чувствителна търговска информация, произтичаща от два източника, тази особеност представлява фактор за подобряване на координацията в рамките на картела.

(вж. т. 139, 141, 149, 151—153, 155, 158, 160, 161 и 163)

7. В областта на правото на конкуренцията, когато представителят действа от името и за сметка на принципала, без да поема стопанския риск за дейностите, които са му били възложени, отговорността за антиконкурентното поведение на този представител в рамките на тези дейности може да се възложи на принципала, подобно на това, което е възможно да се направи спрямо работодателя, що се отнася до укоримите актове, извършени от един от неговите служители, дори без доказателства за знанието от страна на принципала за антиконкурентното поведение на представителя. Всъщност, като се има предвид договорът за представителство и както при наличието на дъщерно дружество, контролирано изцяло или почти изцяло от дружеството майка, или на служител, действащ за сметка на своя работодател, в такъв случай се счита, че представителят действа за сметка на принципала и образува единен субект с него.

(вж. т. 175 и 394)

8. От член 49, параграф 3 от Хартата на основните права на Европейския съюз следва, че тежестта на наказанията не трябва да бъде несъразмерна спрямо нарушението.

В това отношение при определянето на размера на глобите, налагани за нарушение на правилата за конкуренция, следва да се отчитат всички елементи, които могат да повлияят на преценката на тежестта на споразуменията и практиките, обявени за несъвместими с вътрешния пазар от член 101, параграф 1 ДФЕС и член 53, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, например по-специално ролята, изпълнявана от всяка от страните в нарушението, и рискът, който този вид нарушения представляват за целите на Съюза. Също така фактът, че дадено предприятие не

е участвало във всички съставни елементи на даден картел или че е имало незначителна роля в аспектите, в които е участвало, трябва да се вземе предвид при преценката на тежестта на нарушението и евентуално при определянето на размера на глобата. Когато е налице по-специално едно-единствено нарушение, по смисъла на комплексно нарушение, което обединява съвкупност от споразумения и съгласувани практики на отделни пазари, в които извършват дейност не всички нарушители или могат да знаят само отчасти за общия план, санкциите трябва да бъдат индивидуализирани, в смисъл че трябва да са съобразени с поведението и с присъщите на съответните предприятия характерни особености. В този контекст принципът на пропорционалност налага глобата да бъде определена съразмерно на елементите, които следва да се вземат предвид както за преценката на обективната тежест на самото нарушение, така и за преценката на относителната тежест на участието в нарушението на санкционираното предприятие. Така в областта на санкциите, налагани за нарушение на правото на конкуренцията в областта на картелите, Комисията трябва да се погрижи да индивидуализира наказанията във връзка с нарушението, като вземе предвид конкретното положение на всеки нарушител. В този смисъл нарушител, който не носи отговорност за някои части от едно-единствено нарушение, не може да е имал роля при изпълнението на посочените части. Поради ограничения обхват на установеното по отношение на него нарушение неспазването на правото в областта на конкуренцията непременно е по-малко тежко от нарушението на лицата, участвали във всички части от нарушението.

Следователно принципът на пропорционалност изисква при изчисляването на размера на глобата Комисията по-специално да вземе предвид факта, че дадено предприятие е участвало чрез представител само в една част от едно-единствено нарушение и че за тази част не може да се счита — при липсата на участие в европейското равнище на общия картел — че както предметът, така и последиците на това участие са могли да надхвърлят територията на една държава членка. Когато на такова предприятие е наложена глоба, идентична на тази, която то би трябвало да понесе, ако му бе вменена отговорност за участие във всички части на единственото нарушение, решението на Комисията трябва да се отмени поради неотчитането на спецификата на положението на съответното предприятие. В това отношение само фактът, че това предприятие е могло да знае за общоевропейското измерение на общия картел, макар такова знание да не е било доказано, не е достатъчен, за да се отчете за целите на изчисляването на глобата стойността на осъществените продажби в тези пазари, като се има предвид, че по отношение на последните не е установено посоченото предприятие да е имало антиконкурентно поведение.

(вж. т. 408, 411—415, 437 и 442—447)

9. В областта на санкциите, налагани за нарушение на правото на конкуренцията в областта на картелите, Комисията трябва да се погрижи да индивидуализира наказанията във връзка с нарушението, като вземе предвид конкретното положение на всеки нарушител. На практика индивидуализирането на наказанието с оглед на нарушението може да се извърши на различни етапи от определянето на размера на глобата.

Първо, Комисията може да признае спецификата на участието на дадено предприятие в нарушението на етапа на преценката на обективната тежест на единственото нарушение по смисъла на точка 22 от Насоките относно метода за определяне на глобите, налагани по силата на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003.

Второ, Комисията може да признае тази специфика на етапа на преценката на смекчаващите обстоятелства, посочени в точка 29 от насоките във връзка с общата оценка на всички релевантни обстоятелства (вж. т. 27 от споменатите насоки).

Трето, Комисията може да признае тази специфика на етап, следващ този на преценката на обективната тежест на нарушението или на смекчаващите обстоятелства, изтъкнати от съответните предприятия. Така точка 36 от насоките посочва, че Комисията може в някои случаи да наложи символична глоба и че също така може, както е посочено в точка 37 от тези насоки, да се отклони от представената обща методология за определяне на размера на глобите по-специално предвид особеностите на даден случай.

(вж. т. 415—417, 420 и 423)

10. В областта на правото на конкуренцията предвид правомощието за пълен съдебен контрол, предоставено му, в приложение на член 229 ЕО, с член 31 от Регламент № 1/2003, съдът на Съюза е овластен — извън обикновения контрол за законосъобразност на санкцията, който позволява само да се отхвърли жалбата за отмяна или да се отмени обжалваният акт — да замества преценката на Комисията със своята и вследствие на това да измени обжалвания акт дори при липсата на отмяна, като вземе предвид всички фактически обстоятелства и промени, по-специално размера на наложената глоба, когато въпросът за този размер е предоставен на преценката му.

В това отношение по естеството си определянето на глобата от съдилищата на Съюза не е точна аритметична задача. Освен това, когато упражнява пълен съдебен контрол, съдът на Съюза не е обвързан нито от изчисленията на Комисията, нито от насоките ѝ, а трябва да извърши собствена преценка, като вземе предвид всички обстоятелства по конкретния случай.

В този контекст, съдилищата на Съюза вземат предвид по-специално естеството на разглежданите ограничения на конкуренцията, като разпределянето на квоти и определянето на цени са сред най-тежките ограничения. Освен това следва да се вземат предвид евентуални особености, например фактът, че съответното предприятие е участвало само в ограничена до територията на една държава членка част от едно-единствено нарушение на общоевропейско равнище, както и обстоятелството, че участието в нарушението от страна на това предприятие се състои преди всичко в наличието на посредник, макар знанието на предприятието за поведението на неговия представител да не е доказано.

(вж. т. 450—453 и 462—465)